

ایران‌شناسی

با نگرش به گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری

جلد ۶

جنوب باختری ایران

استان‌های لرستان، ایلام، خوزستان و چهارمحال و بختیاری

پیشکش به همه ایرانیانی که در خلق فرهنگ و تمدن این نقش آفرینی کرده‌اند و در دل آرزوی
آبادانی و سرافرازی ایران عزیز را دارند

پدیدآورندگان

دکتر منصور قربانی

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و مدیر مرکز پژوهشی زمین‌شناسی بایس آیین‌زمین)

دکتر مزگان صالحی یزدی

(کارشناس ارشد زمین‌شناسی پترولوژی و اقتصادی مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آیین‌زمین)

سرشناسه: قربانی، منصور، ۱۳۴۰.

عنوان و نام پدیدآورندگان: ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری، جلد ۶، جنوب باختری ایران، استان‌های لرستان، ایلام، خوزستان و چهارمحال و بختیاری. نویسندگان: منصور قربانی و مژگان صالحی یزدی.

مشخصات نشر: تهران، آراین زمین، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۷۶ ص. منصور، رنگی.

شابک: ۵۵۰۰۰۰ ریال، ۵-۲۴-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸، دوره ۲-۲۵-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸.

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: گردشگری ایران زمین، جنوب باختری ایران

شناسه افزوده صالحی یزدی، مژگان.

رده‌بندی کتبی: ۱۳۷۷ ۴۷۹ الف/۱۵۵ G

رده‌بندی دی‌رجی: ۳۳۸/۴۷۹۱۰۹۵۵

شماره کتاب‌شناسی: ۵۰۰۹۱۳۹

ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گرده، زمین‌گردشگری، جلد ۶، جنوب باختری ایران،

استان‌های لرستان، ایلام، خوزستان و چهارمحال و بختیاری

نویسندگان: منصور قربانی و مژگان صالحی یزدی

شابک: ۵-۲۴-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: آراین زمین

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

نوبت چاپ: چاپ اول

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: دانش‌پژوه

ناظر چاپ: عبدالله طهماسبی

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان.

آدرس: بزرگراه حقانی شمالی - خروجی میدان کتابی - خیابان کوشا - پلاک ۶۵ - طبقه دوم غربی.

کد پستی: ۱۵۴۷۷۱۷۴۱۱ - تلفن: ۲۲۹۲۵۲۶۳ - ۲۲۹۲۵۲۷۱ - نمابر: ۲۲۹۲۵۲۷۱

Website: www.arianzamin.com

Email: arianzamin@arianzamin.com

حق چاپ برای انتشارات آراین‌زمین محفوظ است. برداشت بخشی از این مجموعه فقط با کسب اجازه انتشارات

آراین‌زمین امکان‌پذیر است.

سخنی درباره این نوشتار

من اینجا ریشه در خاکم
من اینجا عاشق این خاک از آلودگی پاکم
من اینجا تا نفس باقی ست می مانم
من از اینجا چه می خواهم، نمی دانم
امید روشنایی گر چه در این تیره گی ها نیست
من اینجا باز در این دشت خشک تشنه می رانم
من اینجا روزی آخر از دل این خاک با دست تهی گل بر می افشانم
من اینجا روی آبر از ستیغ کوه چون خورشید سرود فتح می خوانم

«گزیده ای از اشعار فریدون مشیری»

روزگار بس درازی است که طبیعت، فرهنگ، تمدن، هنر و زندگی مردم ایران زمین به مانند رنگین کمان، تجلی بخشی با یک هویت مشخصی به نام هویت ایرانی برای جهانیان شناخته شده است. این هویت ملی با ریشه گرفتن از دانش و بینش، فرهنگ و هنر و اثرپذیری از طبیعت، اقلیم و تاریخ و تمدن در هم پیوند خورده و ویژگی های مشترک یافته است و در طول بیش از ۵۰۰۰ سال بر غنای این هویت افزوده شده و نقش ها آفریده است.

در این ۵۰۰۰ هزار سال ویژگی های طبیعی، اقلیم، محدث زمین و مورفولوژی اثری ژرف بر روی مردمان و فرهنگ و تمدن آنها گذاشته است و در این گذر زمانی مجموعه های طبیعی و فرهنگی آن چنان در هم تنیده و جان، نیرو، صبر، طاقت، تحمل و دانش را در خود جمع کرده که حاصل آن فرهنگ و تمدن ایرانی گردیده است. در طول روزگاران، دل تپنده این تمدن یک دم از تپش، بهره دهی و اثرگذاری باز نمی ایستاده و به بخش های بزرگی از جهان نیز یاری رسانده است. البته در این رهگذر چند هزار ساله در برهه هایی از زمان دچار بلاهای بزرگ شده ولی آن چنان تدبیر، درایت و صبر به خرج داده که پس از آن کسی باورش نمی شده که این تمدن و فرهنگ از چنان بلایی رسته باشد.

در این راستا نه رواست و نه شایسته است که تمدن، فرهنگ، طبیعت، هنر و عظمت تاریخی این مرز و بوم برای ایرانیان و جهانیان امروز ناشناخته بماند و یا آن‌چنان که باید و شاید شناخته نشود و یا خدای ناکرده به گونه‌ای دیگر معرفی شود. در دو قرن اخیر فراوان دیده و شنیده شده که تمدن، فرهنگ، طبیعت و عجایب ایران از زبان و نوشته‌های بیگانگان و جهانگردان خارجی نقل شده است. طبیعی است که هرچه بیگانگان بی‌طرف و اندیشمند باشند باز هم نمی‌توانند این عظمت را به درستی بیان نمایند، هرچند که گاه غرض ورزی آنها نیز کم نبوده است. بنگریم به فیلم سیصد به کارگردانی زک اسنایدر.

حجم فریبستن بر عظمت ایران و تنوع طبیعت و فرهنگ و تمدن آن و آموختن و آشنایی با آن از سخن دیگران کاری است نه در خور ملت و اقوام بزرگ آن و نه در خور فرزندان و دانشمندان و یا هم‌وطنانی که از ایران دور شده و در دیگر کشورهای جهان سکنی گزیده‌اند.

شوربختانه اندوهی جانکه، هزاره انسان اندیشمند و آگاه ایرانی را آزار می‌دهد وقتی که می‌بیند نسل‌های جوان اعم از تحصیل کرده، دانشجویان، دانش‌آموزان و برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران آن‌چنان آلودگی کمی از جغرافیا، تاریخ، تمدن، هنر، طبیعت و پتانسیل‌های ایران دارند که گویی هزاران کیلومتر دورتر از ایران زندگی می‌کنند و هیچ خبری از ایران نمی‌گیرند. گاه جهانیان آن‌قدر از طبیعت ایران بی‌اطلاع هستند که تمام ایران را کشوری با اقلیمی خشک و کویر تصور می‌کنند. جالب است بدانیم که گاه سرسبزی و زیبایی شمال ایران هم ناشناخته ماند چه رسد به مناطق زیبا و دیدنی پراکنده در دیگر نقاط ایران زمین از جمله جنگل‌های ارسباران و زاگرس و سرسبزی‌های آنها و هزاران دره ژرف، از کوه‌های زاگرس، البرز، بحرآسمان، هزار، شاهو و ... یا باغ‌های میناب و رودان و نخلستان‌های دالکی و برازجان، روستاهای فاریاب، تنگ‌زرد اهرم و زیبایی‌های کم نظیر کوهرنگ، آبشارهای بیشه، مارون و ...

غارهای علی‌صدر، قوری‌قلعه، نخجیر، کتله‌خور و ... و عظمت کویرها و هزاران مورد از این زیبایی‌های طبیعی و بی‌نظیر.

این مجموعه ده جلدی که حاصل ۳۰ سال سفر (مطالعاتی، پژوهشی، زمین‌شناسی، اکتشافی معادن، منابع انرژی و آموزشی) مدیریت مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آراین‌زمین (نگارنده اول) به تمام نقاط این مرز بوم، از کوه تا دشت، از شهر تا روستا، از صعود قله‌ها تا پیمودن دره‌های تنگ و فراخ، آشنایی با طبیعت، فرهنگ و هنر مردمان جای‌جای ایران بوده و همیشه در تمام مراحل انجام این فعالیت‌های «خارجی و ایرانگردی» نگاهی ایران‌شناسی در دل و جان داشته است را در این مجموعه «تصویر کشیده است. نگارنده بر این باور بوده و هست که ما بهتر از هر کس دیگری در جهان می‌توانیم در دریای ژرف تمدن، فرهنگ، طبیعت، جغرافیا و هنر ایران بکاویم و از رزوی آن عناصر فرهنگی، هنر، تمدن، طبیعت و اقلیم را بیرون بیاوریم و در معرض نمایش جهانی بگذاریم زیرا که جان و خرد ما با سرشت گرم و سرد و سخت و نرم طبیعت ایرانیان آشناست چنان‌که گویی تمام پیکر طبیعی، فرهنگی، فیزیکی، معنوی و روح ما با این سرزمین و ویژگی‌های آن درهم تنیده شده است.

اهدافی که در تدوین این مجموعه مدنظر بوده است عبارت‌اند از:

۱- آشنایی هم‌وطنان از طبیعت کلی، جغرافیایی، جان‌گناه، فرهنگ، شهرها و استان‌های کشور و تاریخ و تمدن آنها و نیز جبران خلأ موجود اطلاعات فراگیر در این راستا به‌طور مصور و به‌روز که بتواند پایه‌ای برای بخشی از نیازهای مخاطبان باشد.

۲- تأمین بخشی از نیازهای جهان امروز و ایران عزیز در عرصه ایران‌شناسی از دیدگاه گردشگری، در یک مجموعه فراگیر جهت آشنایی ایرانیان و جهانیان بخصوص جهانگردان و گردشگران هم‌وطن و خارجی از زیبایی‌های طبیعی و تاریخی و فرهنگی ایران.

اندیشه خلق چنین اثری در سال ۱۳۹۲ با نگارنده دوم سرکار خانم دکتر مژگان صالحی یزدی که از همکاران باذوق، دقیق و بردبار مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آراین‌زمین است مطرح و بر آن شد که کمر همت ببندیم و در نهایت مجموعه حاضر با عنوان ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری تدوین گردید.

در ابتدا قرار بود نام این مجموعه ایران‌شناسی: طبیعت، تمدن و جغرافیا با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری باشد، که به دلیل طولانی بودن عنوان آن خلاصه شد و نام ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری بر آن گذاشته شد. در این مجموعه ده جلدی گوشه‌هایی از تمدن، تاریخ و جغرافیای سراسر ایران از دیدگاه گردشگری بیان می‌گردد.

در تدوین این مجموعه تعدادی از همکاران آراین‌زمین ما را یاری داده‌اند: جناب آقای دکتر مسعود اویسی که فزون بر یک زمین‌شناس آگاه شاعری نکته‌بین و عکاسی حرفه‌ای می‌باشد. در انطباق سفرهایی که نگارنده اول با هدف عکاسی از جاذبه‌های گردشگری داشته با عنوان همکاری دلسوز همراه بوده و از جاذبه‌های دیدنی و پدیده‌های ایران هنرمندانه عکاسی نموده و همچنین نقشه‌های توپوگرافی تمامی استان‌ها را ترسیم کرده است.

جناب آقای مهندس محسن قربانی که جدا از اینکه یک زمین‌شناس مجرب و با پشت‌کار ستودنی است، یک ایران‌دوست و علاقه‌مند به ایران‌شناسی می‌باشد که همواره از پاره‌ای از استان‌ها، شهرها و مکان‌های طبیعی عکس تهیه کرده‌اند و گاه در جمع‌آوری بخشی از مطالب اولیه و تایپ آن‌ها ما را یاری نموده‌اند.

جناب آقای دکتر کیوان زند کرمی که علاوه بر تخصص فسیل‌شناسی، دستی بر موسیقی دارند و در تدوین چکیده‌ای بر موسیقی ایران ما را همراهی کرده‌اند.

سرکار خانم دکتر آذین آهی‌فر در ترسیم نقشه‌های زمین‌شناسی استان‌ها
نگارندگان را یاری نموده‌اند.

جناب آقای مهندس محمدباقر اکبری همکار انتشارات آرین‌زمین که در
بازخوانی و مرتب‌سازی مطالب و پالایش نوشته‌ها نقش آفرینی کرده‌اند.

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین از همگی همکاران سپاسگزاری
می‌کند و برای همه آنها آرزوی کامیابی و خدمت به ایران عزیز را از خداوند بزرگ
طلب می‌کند.

شایان ذکر است که تمام هزینه‌های مربوط به تهیه و تدوین این مجموعه شامل
سفرهای شهری، روستایی و طبیعت‌گردی برای عکاسی و نیز هزینه‌های چاپ و نشر و
سایر هزینه‌ها توسط مردم پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین تأمین و پرداخت
شده است.

منصور قربانی

مدیر و بنیانگذار

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین

جلد ۶: جنوب باختری ایران	۱
فصل پانزدهم: استان لرستان	۵
۱-۱۵ مقدمه	۵
۱-۱-۱۵ اشاره‌ای به تاریخچه استان لرستان	۷
۱-۱-۱۵ ۲- راه‌های ارتباطی استان لرستان	۸
۱-۱-۱۵ ۳- آب و هوای استان لرستان	۱۰
۱-۱-۱۵ ۴- گویش‌های استان لرستان	۱۱
۱-۱-۱۵ ۵- نمک مردم استان لرستان	۱۲
۱-۱-۱۵ ۶- صنایع استان لرستان	۱۳
۱-۱۵ ۲- جاذبه‌های گردشگری استان لرستان	۱۴
۱-۲-۱۵ ۱- جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان لرستان	۱۵
۱-۲-۱۵ ۱- شهرستان خرم‌آباد	۱۵
۱-۲-۱۵ ۲- شهرستان الیگودرز	۲۰
۱-۲-۱۵ ۳- شهرستان بروجرد	۲۳
۱-۲-۱۵ ۴- شهرستان دورود	۲۵
۱-۲-۱۵ ۵- شهرستان ازنا	۲۵
۱-۲-۱۵ ۶- شهرستان پلدختر	۲۶
۱-۲-۱۵ ۷- شهرستان دوره	۲۸
۱-۲-۱۵ ۸- شهرستان سلسله	۲۹
۱-۲-۱۵ ۹- شهرستان کوهدشت	۳۰
۱-۲-۱۵ ۱۰- شهرستان دلفان	۳۱
۲-۲-۱۵ ۲- جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان لرستان	۳۱
۱-۲-۱۵ ۱- جاذبه‌های استان لرستان	۳۱
۲-۲-۱۵ ۲- منابع آبی استان لرستان	۴۳
۳-۲-۱۵ ۳- کوه‌های استان لرستان	۵۴

۵۴	 گیاهان و پوشش گیاهی استان لرستان	۱۵-۲-۲-۴
۵۵	 جانوران استان لرستان	۱۵-۲-۲-۵
۵۶	 جاذبه‌های زمین‌گردشگری (ژئوتوریسم) استان لرستان	۱۵-۲-۳
۵۶	 مورفولوژی استان لرستان	۱۵-۲-۳-۱
۵۸	 چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان لرستان	۱۵-۲-۳-۲
۶۰	 پدیده‌های زمین‌شناسی استان لرستان	۱۵-۲-۳-۳
۶۱	 غارهای استان لرستان	۱۵-۲-۳-۴
۶۳	 فصل شانزدهم: استان ایلام	
۶۳	 ۱-۱۶	
۶۵	 ۱-۱۶ اشاره‌ای به تاریخچه استان ایلام	
۶۷	 ۲-۱-۱۶ راه‌های دسترسی استان ایلام	
۶۹	 ۳-۱-۱۶ آب و هوا، استان ایلام	
۷۱	 ۴-۱-۱۶ گویش‌های استان ایلام	
۷۱	 ۵-۱-۱۶ پوشاک مردم استان ایلام	
۷۳	 ۶-۱-۱۶ صنایع دستی استان ایلام	
۷۴	 ۲-۱۶ جاذبه‌های گردشگری استان ایلام	
۷۴	 ۱-۲-۱۶ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان ایلام	
۷۴	 ۱-۱-۲-۱۶ شهرستان ایلام	
۷۶	 ۲-۱-۲-۱۶ شهرستان دره‌شهر	
۸۳	 ۳-۱-۲-۱۶ شهرستان چرداول	
۸۴	 ۴-۱-۲-۱۶ شهرستان ایوان	
۸۴	 ۵-۱-۲-۱۶ شهرستان دهلران	
۸۵	 ۶-۱-۲-۱۶ شهرستان ملکشاهی	
۸۶	 ۷-۱-۲-۱۶ شهرستان مهران	
۸۷	 ۸-۱-۲-۱۶ شهرستان سیروان	
۸۷	 ۹-۱-۲-۱۶ شهرستان آبدانان	
۸۹	 ۱۰-۱-۲-۱۶ شهرستان بدره	

۸۹	۲-۲-۱۶	جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان ایلام
۹۰	۱-۲-۲-۱۶	جاده‌های استان ایلام
۹۵	۲-۲-۲-۱۶	منابع آبی استان ایلام
۹۸	۳-۲-۲-۱۶	کوه‌های استان ایلام
۱۰۰	۴-۲-۲-۱۶	تنگه‌های استان ایلام
۱۰۲	۵-۲-۲-۱۶	گیاهان، پوشش گیاهی و جانوران استان ایلام
۱۰۵	۳-۲-۱۶	جاذبه‌های زمین‌گردشگری (ژئوتوریسم) استان ایلام
۱۰۵	۱-۳-۲-۱۶	مورفولوژی استان ایلام
۱۰۷	۲-۳-۱۶	چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان ایلام
۱۰۹	۳-۳-۱۶	پدیده‌های زمین‌شناسی استان ایلام
۱۱۰	۳-۲-۱۶	غارها استان ایلام
۱۱۱		فصل هفدهم: استان خوزستان
۱۱۱	۱-۱۷	مقدمه
۱۱۴	۱-۱-۱۷	اشاره‌ای به تاریخچه استان خوزستان
۱۱۶	۲-۱-۱۷	راه‌های ارتباطی استان خوزستان
۱۱۷	۳-۱-۱۷	آب و هوای استان خوزستان
۱۱۹	۴-۱-۱۷	گرایش مردم استان خوزستان
۱۲۰	۵-۱-۱۷	پوشاک مردم استان خوزستان
۱۲۰	۶-۱-۱۷	صنایع دستی استان خوزستان
۱۲۱	۲-۱۷	جاذبه‌های گردشگری استان خوزستان
۱۲۱	۱-۲-۱۷	جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان خوزستان
۱۲۱	۱-۱-۲-۱۷	شهرستان اهواز
۱۲۴	۲-۱-۲-۱۷	شهرستان آبادان
۱۲۵	۳-۱-۲-۱۷	شهرستان شادگان
۱۲۵	۴-۱-۲-۱۷	شهرستان دزفول
۱۳۴	۵-۱-۲-۱۷	شهرستان شوش
۱۵۳	۶-۱-۲-۱۷	شهرستان شوشتر

۱۶۰.....	۱۷-۲-۱-۷ شهرستان مسجدسلیمان
۱۶۲.....	۱۷-۲-۱-۸ شهرستان اندیکا
۱۶۳.....	۱۷-۲-۱-۹ شهرستان ایذه
۱۷۳.....	۱۷-۲-۱-۱۰ شهرستان لالی
۱۷۳.....	۱۷-۲-۱-۱۱ شهرستان رامهرمز
۱۷۴.....	۱۷-۲-۱-۱۲ شهرستان بهبهان
۱۷۶.....	۱۷-۲-۲-۲ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان خوزستان
۱۷۶.....	۱۷-۲-۲-۱-۲ جاده‌های استان خوزستان
۱۸۱.....	۱۷-۲-۲-۲-۲ منابع آبی استان خوزستان
۱۸۷.....	۱۷-۲-۲-۳-۲ کوه‌های استان خوزستان
۱۸۸.....	۱۷-۲-۲-۴-۲ گیاهان و پوشش گیاهی استان خوزستان
۱۸۸.....	۱۷-۲-۲-۵-۲ جانوران استان خوزستان
۱۹۰.....	۱۷-۲-۳-۲ جاذبه‌های مین گردشگری (ژئوتوریسم) استان خوزستان
۱۹۰.....	۱۷-۲-۳-۱-۳ موزه‌های استان خوزستان
۱۹۳.....	۱۷-۲-۳-۲-۲ چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان خوزستان
۱۹۵.....	۱۷-۲-۳-۲-۳ پدیده‌های زمین‌شناسی استان خوزستان
۲۰۱.....	فصل هجدهم: استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۱.....	۱۸-۱-۱ مقدمه
۲۰۳.....	۱۸-۱-۱-۱ اشاره‌ای به تاریخچه استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۴.....	۱۸-۱-۲-۱ راه‌های ارتباطی استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۶.....	۱۸-۱-۳-۱ آب و هوای استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۶.....	۱۸-۱-۴-۱ گویش‌های مردم استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۷.....	۱۸-۱-۵-۱ پوشاک مردم استان چهارمحال و بختیاری
۲۰۷.....	۱۸-۱-۶-۱ صنایع دستی استان چهارمحال و بختیاری
۲۱۰.....	۱۸-۲-۱ جاذبه‌های گردشگری استان چهارمحال و بختیاری
۲۱۰.....	۱۸-۲-۱-۲ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان چهارمحال و بختیاری
۲۱۰.....	۱۸-۲-۱-۱-۱ شهرستان شهرکرد

- ۲۱۴..... شهرستان کیار ۲-۱-۲-۱۸
- ۲۱۵..... شهرستان فارسان ۳-۱-۲-۱۸
- ۲۲۳..... شهرستان سامان ۴-۱-۲-۱۸
- ۲۲۶..... شهرستان اردل ۵-۱-۲-۱۸
- ۲۲۷..... شهرستان لردگان ۶-۱-۲-۱۸
- ۲۲۸..... شهرستان بروجن ۷-۱-۲-۱۸
- ۲۲۹..... شهرستان کوهرنگ ۸-۱-۲-۱۸
- ۲۳۱..... گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان چهارمحال و بختیاری ۲-۲-۱۸
- ۲۳۱..... جاده‌های استان چهارمحال و بختیاری ۱-۲-۲-۱۸
- ۲۴۱..... منابع آبی استان چهارمحال و بختیاری ۲-۲-۲-۱۸
- ۲۵۷..... گونه‌های استان چهارمحال و بختیاری ۳-۲-۲-۱۸
- ۲۵۹..... درختان استان چهارمحال و بختیاری ۴-۲-۲-۱۸
- ۲۶۶..... گیاهان و بوته‌های استان چهارمحال و بختیاری ۵-۲-۲-۱۸
- ۲۶۷..... جانوران استان چهارمحال و بختیاری ۶-۲-۲-۱۸
- ۲۶۹..... زمین‌گردشگری (ژئوتوریسم) استان چهارمحال و بختیاری ۳-۲-۲-۱۸
- ۲۶۹..... مورفولوژی استان چهارمحال و بختیاری ۱-۳-۲-۱۸
- ۲۷۱..... چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان چهارمحال و بختیاری ۲-۳-۲-۱۸
- ۲۷۳..... پدیده‌های زمین‌شناسی استان چهارمحال و بختیاری ۳-۳-۲-۱۸
- ۲۷۴..... غارهای استان چهارمحال و بختیاری ۴-۲-۲-۱۸
- ۲۷۵..... منابع